

NHL-ammattilaisten uraputkia 1960-luvulta nykypäivään

Ammattimaisella joukkueurheilulla on Pohjois-Amerikassa yli sadan vuoden historia. Ensimmäisenä ammattilaisuus tuli kuvaan baseballissa ja pian sen jälkeen amerikkalaisessa jalkapallossa Yhdysvalloissa sekä jääkiekossa Kanadassa. 1870-luvun puolivälistä vuoteen 1910 mennessä jääkiekko muuttui ylempien sosiaaliluokkien harjoittamasta vapaa-ajan pelistä suosituksi kauppalliseksi toiminnaksi Kanadan itä- ja keskiosissa. Tänä ajanjaksona parhaat joukkueet ryhtyivät toimimaan ammattimaisesti. Ensimmäiset ammattilaisliigat perustettiin Yhdysvalloissa 1900-luvun alkuvuosina.¹

1910- ja 1920-luvuilla uusia ammattilaisliigoja perustettiin eri puolille Kanadaa, joukossa myös National Hockey League vuonna 1917. NHL oli perustettaessa suhteellisen pieni ja yhtenäinen sarja Keski-Kanadassa. Perustetut liigat, joita pääasiassa tukivat keskiluokkaiset yrittäjät, kilpailivat keskenään parhaista pelaajista ja kontrolloivat pelaajamarkkinoita tiukalla otteella. Pelaajien palkat pidettiin yhteisillä päätöksillä alhaisina ja pelaajien sopimusvapaus oli olematon.²

Toisen maailmansodan aikana NHL vakiintui vaihtelevien vaiheiden ja Yhdysvaltain puolelle laajentumisen jälkeen kuusi joukkuetta käsittäväksi liigaksi. Syntyi kuuden alkuperäisen joukkueen (the original six) käsite. Montrealin, Toronton, Chicagon, New Yorkin, Bostonin ja Detroitin joukkueet kimpailivat toisiaan vastaan yli kahden vuosikymmenen ajan ja vakiinnuttivat asemansa osana maailman arvostetuinta kiekkoliigaa. NHL laajentui vasta vuonna 1967, jolloin joukkuemäärä nousi kahteentoista. 1970-luvun alussa liigaan liittyi vielä neljä uutta joukkuetta. Tämän jälkeen NHL on jatkanut laajentumistaan

tasaisesti, ja 2000-luvun alussa liigan mestaruudesta kilpailee jo 30 joukkuetta. Huolimatta siitä, että suuri osa uusista joukkueista on yhdysvaltalaisia, kanadalaiset pelaajat ovat yhä enemmistönä NHL:ssä.³

Ammattiurheilijoiden palkat ovat nykyisin arkipäiväinen aihe niin medioille kuin urheilua seuraavalle yleisöllekin. Taloudesta on tullut keskeinen osa huippu-urheilua. Samalla kun joukkueiden omistajat valittavat kasvavia palkkamenoja, pelaajayhdistykset ja agentit pitävät palkkojen kohoamista paitsi oikeutettuna, myös markkinoiden sanelemana pakkona. Myös tutkijat ovat analysoineet urheilijoiden palkkoja, ja muun muassa etnisen alkuperän, niin sanotun vapaa-agenttiuden (free agency) sekä taitojen ja peliesityksen tasapainon on selitetty vaikuttavan pelaajan palkanmuodostukseen. Vaikka parhaat palkat joukkulajeissakin ovat lähes tähtitieteellisiä, on ammattiurheilijan ansiot asetettava koko elämän perspektiiviin. "Normaalin" työuran kestäessä noin 40 vuotta jääkiekkoa ammattinaan harjoittavan pelaajan ura lajin ehdottomalla huipulla on keskimäärin vain muutaman pelikauden mittainen.⁴

Ammattilaisura on myös luonteeltaan epävarma. Jääkiekossa epävarmuutta uraan tuo muun muassa alituinen loukkaantumisen riski. Lupaavankin pelaajan ura saattaa päättyä ennenaikaisesti vakavan loukkaantumisen kohdatessa. Pelin ammattilaistuminen asettaa toisaalta pelaajille moninaisia vaatimuksia. Varsinkin NHL:ssä joukkueiden tähtipelaajat ovat velvoitettuja edustamaan joukkuettaan ja antamaan tarvittaessa lausuntoja median edustajille. Ammattilaistumisen ja median kasvaneen kiinnostuksen myötä pelaajista on tullut osa laajaa viihdekoneistoa.⁵

NHL:n asemaa arvostetuimpana jääkiekkoliigana ei kukaan aseta kyseenalaiseksi, ja NHL-ura lienee useimpien kiekkojuniorien kaukainen haave. Tämän artikkelin tarkoitus on vastata kahteen kysymykseen. *Minkälaisia uria kiekkoilijat tekevät ammattilaiskiekkoilun huipulla? Ja miten pelaajien uraprofiilit ovat muuttuneet viimeisen neljän vuosikymmenen aikana?* Vastataksemme näihin kysymyksiin olemme analysoineet valittuina ajanjaksoina NHL:ssä pelanneiden yksittäisten jääkiekkoilijoiden urakaaria.

Pohjois-Amerikan liigat ovat kenties huolellisimmin tilastoitua huippu-urheilun osa-alue. Useista liigoista ja niiden pelaajista on saatavissa hyvin yksityiskohtaista tietoa erilaisista vuosi- ja ennätyskirjoista. Käyttämämme tilasto on koottu sekä kirjallisista

että sähköisistä lähteistä.⁶ Aineistomme käsittää kaikki NHL:ssä pelanneet pelaajat, jotka esiintyivät liigassa valitsemillamme kohorttikausilla 1963–1964, 1973–1974, 1983–1984 ja 1993–1994. Tallensimme tiedot yksittäisten pelaajien urakaarista eli missä liigoissa he ovat pelanneet uransa aikana. Olimme myös kiinnostuneita pelaajien NHL-pelien kokonaismääristä. Kaiken kaikkiaan tutkimusaineistomme koostuu 2169 pelaajan urasta.⁷

Ekspansio luo mahdollisuuksia

Ensimmäisen kohorttikauden aikana, kaudella 1963–1964, NHL:ssä oli kuusi joukkuetta, jotka pelasivat kukin 70 ottelua. Kauden aikana kaikkiaan 167 pelaajaa esiintyi NHL:ssä ja kolme neljäsosaa pelaajista pelasi vähintään kymmenessä ottelussa.⁸ Iäkkäin pelaaja oli aloittanut ammattilaisuransa jo kaudella 1943–1944. 1950-luvulla useilla kanadalaisilla alueellisilla liigoilla oli merkittävä asema tulevaisuuden NHL-pelaajien kasvattajina. Niinpä esimerkiksi kaudella 1954–1955 näissä liigoissa pelasi 25 tulevaa NHL-tason pelaajaa. Kanadalaisten sarjojen asema alkoi kuitenkin heikentyä 1960-luvulla American Hockey Leaguen (AHL) sekä International Hockey Leaguen (IHL) noustessa vähitellen vahvimiksi reiteiksi NHL:ään.

	63-64	73-74	83-84	93-94
NHL-joukkueiden määrä	6	16	21	26
Otteluja runkosarjassa	210	624	840	1092
Pelaajien määrä kokoonpanossa (ka., yli 10 ottelua)	21,3	23,1	27,2	26,9
Pelaajien määrä kokoonpanossa (ka., kaikki pelaajat)	27,8	27,4	33,0	33,5
Pelasi yli 10 ottelua	128	369	572	699
Pelasi ainakin yhdessä ottelussa	167	437	693	872
NHL-uran keskimääräinen pituus (kaikki pelaajat)	688,7	506,6	515,0	492,1
Pelasi ammattilaisena 5 vuotta ennen kohorttia (%)	73,4	66,8	72,2	74,4
Pelasi ammattilaisena 10 vuotta ennen kohorttia (%)	36,7	31,9	22,1	36,6
Pelasi ammattilaisena 5 vuotta kohortin jälkeen (%)	88,3	53,5	55,1	78,4
Pelasi ammattilaisena 10 vuotta kohortin jälkeen (%)	55,5	13,8	26,4	-

Taulukko 1. Neljän kohorttikauden NHL-pelaajien urakaarien vertailu.

Jani Mesikämmen & Timo Metsä-Tokila

NHL-ammattilaisten uraputkia 1960-luvulta nykypäivään

Kun tarkastelemme ensimmäisen kohortin pelaajia kymmenen vuotta ennen kautta 1963–1964 (taulukko 1), voimme havaita kolmanneksen pelaajista aloittaneen ammattilaisuransa jo tuolloin. Viisi kautta aiemmin jo kaksi kolmesta pelasi amatik-

seen jääkiekkoa ja vielä viisi kautta kohortin jälkeen yhdeksän kymmenestä pelasi ammattilaisjääkiekkoa. NHL-urat olivat siis melko pitkiä; keskimäärin runsaat kymmenen vuotta. Ilmiö selittyy osin sillä, että NHL-joukkueiden määrä kaksinkertaistui ensimmäisen ekspansion myötä vuonna 1967. Samalla tarvittiin luonnollisesti kaksinkertainen määrä pelaajia. Jopa osa uransa lopettaneista pelaajista sai mahdollisuuden jatkaa NHL:n uusissa joukkueissa.

NHL:n toinen laajentuminen 1970-luvun alussa ja kilpailevan World Hockey Associationin⁹ (WHA) perustaminen antoivat niinkään monille pelaajille mahdollisuuden jatkaa ammatti-urasta uraa. Kymmenen vuotta ensimmäisen kohorttikauden jälkeen vielä 55 prosenttia kohortin pelaajista ansaitsi elantonsa pelaamalla. Ammattilaiskiekkoilun ekspansio olikin pelaajien näkökulmasta merkittävä muutos, koska eurooppalaiset liigat eivät 1970-luvun alussa nykyiseen tapaan olleet varteenotettava vaihtoehto pohjoisamerikkalaisille pelaajille. Jääkiekko Euroopassa oli vielä pääosin amatööriurheilua. Vuoden 1963–1964 NHL-pelaajista vain kaksi pelasi uransa loppupuolella Euroopassa. Toinen heistä oli Helsingin IFK:n riveissä kaudella 1968–1969 kiekkoillut Carl Brewer. Vaikka Stanley Cup -voittajan visiitti jäi lopulta vain vuoden mittaiseksi, hän oli monessa mielessä uranuurtaja. Brewerin vierailu osoitti hyvinkin ammattipelaajan saamisen Eurooppaan mahdolliseksi.¹⁰

Toinen kohorttikautemme oli 1973–1974. Tähän mennessä NHL oli ehtinyt laajentua jo 16 joukkuetta käsittäväksi liigaksi pelaajille tarjolla olevien työpaikkojen määrän kasvaessa samalla. Yhteensä 437 pelaajaa esiintyi ainakin yhdessä NHL-pelissä kyseisellä kaudella. Heistä 85 prosenttia saavutti kymmenen otelun rajan kauden aikana. Lisäksi 1970-luvun alussa WHA:n 12 joukkuetta haastoivat NHL:n. Ammattilaisjoukkueiden määrä yli kaksinkertaistui suhteellisen lyhyessä ajassa. Koska myös WHA laajentui alkuvuosinaan, vuonna 1974 Pohjois-Amerikassa oli yhtäkkiä kaikkiaan 32 ammattilaisjoukkuetta kahdessa suurimmassa kiekkoliigassa.

Eurooppalaiset pelaajat olivat vielä 1970-luvulla suhteellisen harvinaisia Pohjois-Amerikan ammattilaiskaukaloissa, mutta pelaajatarpeen kasvaessa uudet NHL- ja WHA-joukkueet suuntasivat katseensa myös Eurooppaan. Erityisesti WHA-organisaatiot olivat erityisen kiinnostuneita eurooppalaisista. Eräs syy tähän

oli pelaajapalkkioiden kohoaminen. Huippupelaajien tarjonnan kasvu ei vastannut työtilaisuuksien määrän muutosta, ja kysynnän kasvaessa pohjoisamerikkalaisten kiekkoilijoiden palkat alkoivat nousta nopeasti. Eurooppalaiset pelaajat puolestaan olivat vielä suhteellisen halpoja hankkia. Vaikka WHA:n tarina päätyikin vuosikymmenen lopulla, ura siellä aukaisi monille eurooppalaisille portit Pohjois-Amerikkaan.¹¹

Kauden 1973–1974 kohortissa olevien pelaajien ikäjakauma on suurempi kuin muissa tämän tutkimuksen kohorteissa. Eräs osoitus tästä on, että yksi kohorttiin kuuluva pelaaja aloitti ammattilaisuransa jo vuonna 1949, toisaalta viimeinen kohorttikaudella NHL:ssä pelannut pelaaja lopetti uransa kauden 1991–1992 jälkeen. Lähes kolmannes pelaajista pelasi amatikseen kymmenen vuotta ennen kohorttivuotta ja kaksi kolmesta viisi vuotta sitä ennen. Edellisestä kohortista poiketen kuitenkin vain noin puolet jatkoi uraansa viisi kautta kohorttikauden jälkeen ja kymmenen kauden kuluttua enää 14 prosenttia pelasi ammattilaisena. Ensimmäisessä tutkimuskohortissa nämä osuudet olivat huomattavasti korkeammat.

Toinen ero ensimmäisen ja toisen kohortin välillä on Kanadan alueellisten liigojen asemassa tulevien NHL-pelaajien tuottajana. Useimmat puhtaasti kanadalaiset ammattilaisarjat lopettivat toimintansa ja isot juniorisarjat¹² ottivat niiden paikan 1970-luvun lopulla. Ammattilaiskiekkoilu puolestaan siirtyi yhä selvemmin etelään, Yhdysvaltojen suurimpiin asutuskeskuksiin. Tästä syystä yksikään NHL:ssä esiintynyt pelaaja ei palannut Kanadan alueellisiin sarjoihin kohorttikauden jälkeen. AHL:n ja IHL:n vaikutus voidaan nähdä eritoten ennen kohorttikautta. Esimerkiksi kaudella 1971–1972 edellä mainituissa liigoissa pelasi 60 tulevaa NHL-pelaajaa. Aineistomme perusteella AHL ja IHL muodostuivat hyväksi kasvualustaksi uralle ammattilaiskiekon huipulla.

NHL kansainvälistyy, laajentuminen jatkuu

Kolmas kohorttikausi oli 1983–1984, jolloin NHL:ssä pelasi kaikkiaan 693 pelaajaa. Heistä 83 prosenttia esiintyi vähintään kymmenessä ottelussa. Pelaajamäärän kasvuun vaikutti joukkueluvun kasvu kahteenkymmeneen yhteisen ja toisaalta joukkueiden

Jani Mesikämmen &
Timo Metsä-Tokila

NHL-ammattilaisten
uraputkia 1960-
luvulta nykypäivään

ottelumäärän kasvu 82 peliin. Joukkueiden määrä kasvoi muun muassa siksi, että WHA:n mentyä konkurssiin pelillisesti vahvimmat joukkueet liitettiin NHL:ään¹³. Kolmanteen kohorttiin kuuluvista pelaajista 17 pelasi vielä kaudella 2000–2001 NHL:ssä, kolme jatkoi uraansa AHL:ssä ja kuusi Euroopan ammattilaissarjoissa. Kohorttikaudella 1983–1984 pelanneiden urat ovat suhteellisen samankaltaisia kuin edellisessä kohortissa. Huomattavin ero on siinä, kuinka moni jatkoi uraansa vielä kymmenen vuotta kohorttikauden jälkeen. Osuus kasvoi kymmenessä vuodessa vajaasta viidestätoista prosentista neljännekseen.

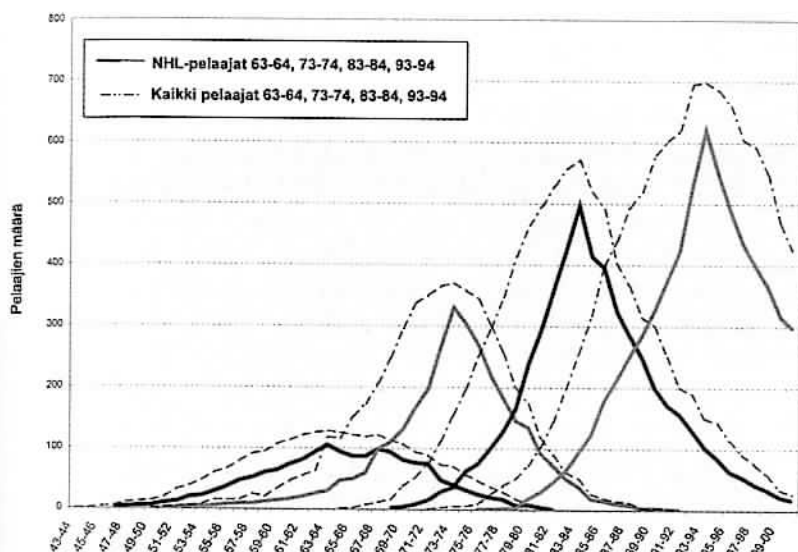
Huomattava ero kahteen aiempaan kohorttiin on, että 1980-luvun lopulta alkaen Euroopan sarjat ovat nousseet varteenotettavaksi vaihtoehdoksi jatkaa uraa NHL:n porttien sulkeuduttua. Eurooppalaisten pelaajien vallattua jalansijaa NHL:ssä 1970- ja 1980-luvuilla huomattava osa Eurooppaan pelaamaan tulleista pelaajista on toki tšekäläisiä paluumuuttajia. Joukossa on silti useita kanadalaisia ja yhdysvaltalaisia pelaajia, jotka jatkoivat uraansa Euroopassa muutaman kauden ennen uran varsinaista lopettamista. Kaudella 1983–1984 on myös nähtävissä erityinen pelaajavirta Euroopasta Pohjois-Amerikkaan. 1980-luvun alkupuoliskolle ajoittuukin eräänlainen eurooppalaisten pelaajien ensimmäinen varovainen läpimurto. Tuolloin pohjoisamerikkalaisen yleisön tietoisuuteen nousivat sellaiset kuuluisuudet kuin Jari Kurri, ruotsalainen Kent Nilsson sekä Tšekkoslovakiasta länteen loikanneet Stastnyn veljekset.

Verrattaessa AHL:n ja IHL:n roolia edelliseen kohorttiin havaitaan niiden vaikutuksen 1980-luvulla painottuneen NHL-uran jälkeiseen aikaan eikä ennen sitä kuten 1970-luvulla. Näiden farmisarjojen sijasta Kanadan juniorisarjat vakiinnuttivat asemansa tärkeimpänä tulevien NHL-pelaajien hautomona. Vain hyvin harva pelaaja jatkaa uraansa NHL:n jälkeen muissa ammattilaissarjoissa kuin virallisissa farmisarjoissa AHL:ssä ja IHL:ssä.

Tutkimuksemme viimeisellä kohorttikaudella NHL:ssä pelasi 872 pelaajaa, joista neljä viidesosaa esiintyi vähintään kymmenessä ottelussa. Kauden 1993–1994 kohortti vaikuttaa ajassa taaksepäin tarkasteltuna hyvin samanlaiselta kuin edellinen kohortti, sillä esimerkiksi viisi vuotta ennen kohorttikautta ammattilaiskiekkoa pelasi kolme neljäsosaa pelaajista ja joka kolmas pelasi amatikseen kymmenen vuotta ennen kohorttia. Tarkas-

teltaessa aikaa kohortista eteenpäin on kuitenkin löydettävissä eroja. Viisi vuotta kauden 1993–1994 jälkeen lähes kahdeksan kymmenestä pelasi vielä amatikseen, kun edellisessä kohortissa vastaava luku oli vain hieman yli puolet. Vain tutkimuksemme ensimmäisessä kohortissa (1963–1964) vastaava luku on korkeampi. Ilmiön takana on 1990-luvun lopulle saakka jatkunut NHL:n voimakas laajentuminen.

NHL-kiekon kansainvälistyminen näkyy selvästi viimeisessä kohortissa. Ensimmäistä kertaa on havaittavissa, että merkittävä osa kohortin pelaajista on aloittanut uransa Euroopassa. Luonnollinen seuraus tästä on ollut eurooppalaisten pelaajien määrän

Kuvio 1. Kohortti-kausilla NHL:ssä esiintyneiden pelaajien urajakautat. (Yksittäisillä kohorttikausilla ryhmään "kaikki" on laskettu pelaajat, jotka ko. kaudella pelasivat vähintään yhden ottelun NHL:ssä, mutta pääasiallisesti muussa liigassa, pelaajien luokitte- lusta, ks. viite 7.)

kasvu Pohjois-Amerikassa.¹⁴ Havainto kertoo samalla jääkiekon ammattilaistumisesta myös vanhalla mantereella. Niinpä kohorttikauden jälkeen huomattava määrä eurooppalaisia paluumuuttajia sekä pohjoisamerikkalaisia pelaajia jatkaa jossakin vaiheessa uraansa Euroopan sarjoissa. Vaikka Eurooppalaisten pelaajien määrä on kasvanut NHL:ssä, Kanadan juniorisarjat ovat säilyttäneet asemansa NHL-pelaajien pääasiallisena kasvattajana. Tästä huolimatta huomattava osa tulevista pelaajista kiekkoilee

Jani Mesikämmen &
Timo Metsä-Tokila

NHL-ammattilaisten
uraputkia 1960-
luvulta nykypäivään

muutaman kauden AHL:ssä tai IHL:ssä ennen varsinaista läpimurtoa NHL:ään. Näyttää siltä, että aiempiin vuosikymmeniin verrattuna tämän päivän ammattilaisten urakaareen on ikään kuin ilmestynyt yksi väliporras lisää ennen parrasvaloihin pääsyä. Siinä missä ennen pelaaja hankki kannuksensa joko juniorisarjassa tai farmiliigassa, joutuvat nykypelaajat vielä "täyden" junioriuran jälkeenkin hakemaan oppia farmiliigasta. Lisäksi näyttää siltä, että 1990-luvulla muiden pienempien pohjoisamerikkalaisen ammattilaissarjojen asema NHL:ään nähden on entisestään heikentynyt.

Kiristynvä kilpailu muuttaa uraprofiileja

Taulukossa 1 olemme vertailleet neljää tutkimuksessa mukana ollutta kohorttia. Neljän viime vuosikymmenen aikana NHL on laajentunut merkittävästi. Joukkueiden, pelaajien sekä pelattujen otteluiden määrät ovat kasvaneet huomattavasti. Liigan ekspansio on jatkunut myös kauden 1993–1994 jälkeen ja monet kriitikot ovatkin esittäneet kysymyksen jatkuvan laajentumisen mielekkyydestä.¹⁵ Uudet NHL-joukkueet Yhdysvaltojen eteläosissa eivät ole samanlaisessa asemassa kuin joukkueet Kanadassa tai niin kutsutut "original six" -joukkueet. Kanadalaisille jääkiekko on kansallisurheilu, mutta monin paikoin Yhdysvalloissa se on vain marginaalinen laji muiden joukossa. NHL:n kannalta ikävimpiä seurauksia näyttää olevan se, että edes eurooppalaisen mukaantulosta huolimatta huippupelaajien määrä ei ole kasvanut samaa tahtia pelaajatarpeen kanssa. Kriitikoiden mukaan tänä päivänä entistä "heikkotasoisempien" pelaajien (suhteessa aiempiin NHL-standardeihin) on mahdollista päästä NHL-kaukaloihin. Väajäämätön seuraamus tästä on pelin tason lasku liigassa.

Vaikka NHL tarvitsee nykyään enemmän pelaajia, on kilpailu pelipaikoista samalla kiristynyt. Kilpailua lisää muun muassa se, että NHL-joukkueilla on varaa pitää suhteellisen hyvätuloisia pelaajia farmisarjoissa. He kamppailevat noususta parrasvaloihin, ja näyttöpaikan saaneen rivipelaajan epäonnistuessa NHL-pelissä hänet on helppo siirtää farmisarjaan. Näin entistä useampi pelaaja saa mahdollisuuden, mutta kilpailun kiristytessä yhä harvempi pystyy luomaan mittavan uran kiekkomaailman hui-

pulla. Kilpailua pelipaikoista on kiihdyttänyt entisestään eurooppalaisten pelaajien invaasio Pohjois-Amerikkaan. Varsinkin itäeurooppalaisia pelaajia kiekkoilee kaiken tasoissa sarjoissa niin Yhdysvalloissa kuin Kanadassa. Lähes jokaisen NHL:ään hamuavan juniorin onkin hyväksyttävä ajatus siitä, että ennen NHL:n porttien avautumista hänen on kenties vietettävä useita kausia alemmissa farmisarjoissa, joista puuttuu ammattilaisuraan usein liitettävä loisto ja hohto.¹⁶

Yksittäisten pelaajien NHL-profiileissa on tapahtunut selvä muutos viimeisen neljän vuosikymmenen aikana. Kärjistäen 1960-luvulla riitti, että pystyi kerran osoittamaan olevansa NHL-tason pelaaja: se turvasi pienehkössä ”pelaajapopulaatiossa” monille suhteellisen pitkän ja vakaan uran ammattilaiskaukaloissa. Nykyään pelaajien välinen kilpailu on kireämpää ja harvan pelaajan asema on taattu. Tätä heijastaa muun muassa se, että keskimääräinen ura NHL:ssä on lyhentynyt noin 200 pelillä (Taulukko 1). Yhä harvempi tekee pitkän ja menestyksekkään uran NHL:ssä ja alamäki korkeimmalta huipulta on entistä jyrkempi (Kuvio 1). Toisaalta nykyurat ovat lyhyempiä myös kausissa mitattuna, koska nykyiset NHL-joukkueet pelaavat vuodessa enemmän otteluita kuin esimerkiksi 1960-luvulla. Toki vastapainoksi nykyään yhä useampi pelaaja voi jatkaa elantonsa hankkimista muissa sarjoissa NHL-pelien jälkeen jo senkin vuoksi, että esimerkiksi ammattilaituneet Euroopan huippuseurat pystyvät maksamaan suhteellisen korkeita palkkoja.

Lähdeviitteet

- ¹ Wong, John Chi-Kit, *The development of professional hockey and making of the National Hockey League*. Väitöskirja, University of Maryland 2001; Sage, George, *Power and ideology in American sport*. Champaign 1990; Leifer, Eric M., *Making the majors*. Cambridge 1995; Diamond, Dan, Duplacey, James, Dinger, Ralph, Fitzsimmons, Ernie, Kuperman, Igor & Zweig, Eric, *Total Hockey: The official encyclopedia of the National Hockey League*, Second edition, Kingston, NY. 2000.
- ² Cruise, David & Griffiths, Allison, *Net worth*. Toronto 1992; Wong 2001; Sage 1990.
- ³ Metsä-Tokila, Timo & Hedman, Juha, ”Internationalisation of the NHL: A European perspective.” Teoksessa *Sociology of sport and new global order*. Yonsei University, Seoul 2001; Diamond et al. 2000.

Jani Mesikämmen &
Timo Metsä-Tokila

NHL-ammattilaisten
uraputkia 1960-
luvulta nykypäivään

- ⁴ Zimmer, Martha Hill & Zimmer, Michael, "Athletes as entertainers." *Journal of Sports & Social Issues* 2001, 25 (2), 202–215; Hedman, Juha & Kivinen, Osmo, "So You've Been Drafted. Congratulations...I Guess? Entry and career in labor markets of professional hockey." *Esitys 5. Euroopan sosiologikongressissa*, 28.8.–1.9.2001, Helsinki.
- ⁵ Kivinen, Osmo, Mesikämmen, Jani & Metsä-Tokila, Timo, *Kylmä kiekkosota*. Helsinki 2000.
- ⁶ Käytimme tilastolähteinä *Total Hockey* -kirjan (Diamond et al. 2000) tilasto-osuutta sekä *Internet Hockey Database* -tietokantaa <http://www.hockeydb.com>
- ⁷ Tutkimusaineistossa pelaaja on luokiteltu sen mukaan, missä liigassa hän kunakin vuonna pelaa eniten pelejä. Tässä artikkelissa olemme kiinnostuneet vain pelaajista, jotka pelaavat ammattilaisina. Uraansa puoli-ammattilaisliigoissa jatkavat urheilijat luokiteltiin lopettaneiksi. Ammattilaisliigat on luokiteltu kuuteen ryhmään. Ensimmäisen ryhmän muodostaa NHL, toisen American Hockey League (AHL) sekä International Hockey League (IHL, 1954–2001), jotka ovat pitkään toimineet NHL pääasiallisina farmisarjoina. Kolmas ryhmä koostuu pääasiassa kanadalaisista sarjoista kuten 1950-luvulla toimineesta Quebec Hockey Leaguesta ja 1960-luvulla toimineesta Eastern Professional Hockey Leaguesta. Kanadalaiset juniorisarjat, Ontario Hockey League, Western Hockey League ja Quebec Major Junior Hockey League sekä yhdysvaltalaisen yliopistojen konferenssit sisällytettiin tähän ryhmään, koska niissä perinteisesti saa kiekko-oppinsa valtaosa NHL-pelaajista. Neljännen ryhmän muodostivat muut, lähinnä yhdysvaltalaiset ammattilaisisarjat sekä Kanadan ja Yhdysvaltojen maajoukkueet. World Hockey Association (1972–1979) muodosti oman ryhmän, jotta pystyimme analysoimaan minkälainen vaikutus sillä oli kilpailevana liigana NHL:n rinnalla. Eurooppalaiset liigat muodostavat viimeisen ryhmän.
- ⁸ Käytimme kymmenen ottelun kriteeriä, koska ammattilaiskiekossa on tavantomaista, että huomattava määrä "satunnaisia" pelaajia saa mahdollisuuden pelata muutaman ottelun kauden aikana. Näissä muutamissa otteluisissa valmentajat ja seurajohtajat punnitsevat kokelaan taidot.
- ⁹ World Hockey Association (WHA) perustettiin vuonna 1971 ja varsinaisen toimintansa se aloitti syksyllä 1972. Uusi liiga pyrki tietoisesti haastamaan NHL:n muun muassa kilpailemalla pelaajapalkkioilla ja parantamalla pelaajien oikeuksia. WHA oli ensimmäinen todellinen kilpailija NHL:lle 1920-luvun jälkeen. Liiga ajautui kuitenkin talousvaikeuksiin, eikä onnistunut horjuttamaan NHL:n asemaa. Liigojen yhdistämisestä neuvoteltiin pitkään tuloksetta, kunnes keväällä 1979 neljä WHA:n jäljellä olleista kuudesta joukkueesta hyväksyttiin NHL:ään. Katso Sargent, Scott Adam, *The complete historical and statistical reference to the World Hockey Association*, Tempe 1995; Greig, Murray, *Pig bucks & blue pucks*, Toronto 1997.
- ¹⁰ Kivinen et al. 2000.
- ¹¹ Gruneau, Richard & Whitson, David, *Hockey night in Canada*. Toronto 1993; Gruise & Griffiths 1992; Kauhala, Hannu, *Tavoitteena Stanley Cup*. Jyväskylä 1990.

Jani Mesikämmen &
Timo Metsä-Tokila

NHL-ammattilaisten
uraputkia 1960-
luvulta nykypäivään

- ¹² Kanadan merkittävimmiksi juniorisarjoiksi voidaan lukea seuraavat sarjat: Ontario Hockey Association (1949–1980), Ontario Hockey League (1980–), Quebec Major Junior Hockey League (1969–), Western Canada Hockey League (1967–1978) ja Western Hockey League (1978–). Nykyään OHL, WHL ja QMJHL muodostavat Canadian Hockey Leaguena tunnetun Pohjois-Amerikan arvostetuimman juniorisarjan.
- ¹³ Surgent 1995; Greig 1997.
- ¹⁴ Metsä-Tokila & Hedman 2001.
- ¹⁵ Katso esimerkiksi Klein, Jeff & Reif, Karl-Eric, The death of hockey. Toronto 1998.
- ¹⁶ Katso Robidoux, Michael, Men at play. Toronto 2001.

Jani Mesikämmen &
Timo Metsä-Tokila

NHL-ammattilaisten
uraputkia 1960-
luvulta nykypäivään